

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33258
Nom	Antropologia I
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1004 - Grau Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	2	Primer quadrimestre
1012 - Grau en Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1004 - Grau Filosofia	11 - Antropologia Filosòfica, Filosofia de la Cultura i Filosofia de la Religió	Obligatòria
1012 - Grau en Filosofia	11 - Antropologia Filosòfica, Filosofia de la Cultura i Filosofia de la Religió	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
RYCHTER MIRAS, PABLO	359 - Filosofia
VAZQUEZ GARCIA, MANUEL ENRIQUE	359 - Filosofia

RESUM

L'objectiu de l'assignatura ANTROPOLOGIA I és presentar el sorgiment i analitzar els diferents discursos que hi ha avui al voltant del problema de l'ésser humà (és a dir, de la 'idea de l'humà'), sobretot al voltant de l'origen i les notes diferencials i definitòries de la 'cultura' com a realització pròpiament humana, d'allò que anomenem 'l'espai humà' (o l'espai antropològic). A més d'aquest estudi sobre les característiques específiques i definitòries de l'ésser humà i del seu lloc al cosmos, cal estudiar igualment les pressuposades 'diferències antropològiques', és a dir, les diferenciacions formulades al llarg de la història entre els grups d'humans que han entrat en contacte i en lluita d'interessos i de poder.

Aquesta presentació general vol permetre obertament la concreció plural d'aquests objectius, ja que segons preparacions i sensibilitats dels diferents membres del professorat és normal que hi pugua haver realitzacions i concrecions més històriques o més sistemàtiques, més sensibles a l'estat de les ciències biològiques o de les ciències socioculturals, més analítiques o més hermenèutiques, etc. D'altra banda, és perfectament correcte insistir més en un moment paradigmàtic de la història de l'antropologia o en un altre, segons accents didàctics, preparació específica dels professors, disponibilitat dels textos, etc.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1004 - Grau Filosofia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'ensenyament secundari general, i se sol trobar a un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat de reunir i d'interpretar dades rellevants (normalment, dins la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre assumptes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.
- Ser capaç d'obtenir informació a partir de diferents fonts primàries i secundàries.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.

- Ser capaç d'organitzar i planificar els temps de treball.
- Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.
- Tenir capacitat de crítica i autocrítica.
- Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.
- Tenir capacitat d'aplicar els coneixements en la pràctica.
- Ser capaç d'innovació i creativitat.
- Ser capaç de dissenyar, gestionar i avaluar projectes de qualitat.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Expressar amb precisió els resultats de l'anàlisi de problemes controvertits i complexos.
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Manejar amb soltesa i eficàcia les diverses fonts d'informació: bibliogràfiques, electròniques i altres.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

En acabar el curs, l'alumnat ha de poder traçar un mapa conceptual de les nocions, debats i arguments al voltant dels principals problemes abordats.

Així mateix, hauria de poder plasmar per escrit, de manera ordenada i coherent, les línies principals de les temàtiques objecte del curs.

Finalment, hauria d'estar en condicions de prosseguir, de manera autònoma, l'estudi dels temes tractats durant el curs.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La Filosofia de l'antropologia com a anàlisi del procés de constitució de l'Antropologia Sociocultural

Etnografia, etnologia i antropologia. La constitució de l'autoritat etnogràfica, els seus diferents processos. Els observadors observats: la crítica de l'antropologia social i cultural a partir del període postcolonial. L'antropologia social i cultural i la seua relació amb altres ciències humanes, especialment la sociologia i la història.

2. L'antropologia filosòfica com a anàlisi conceptual de diversos gèneres de discurs sobre això humà.

El descobriment i la conquesta d'Amèrica. Europa davant l'altre. Les diverses concepcions de les categories de bàrbar i salvatge (Montaigne, Diderot, J. Conrad, Gauguin). L'oposició primitiu/civilitzat i Kultur/Zivilisation (S. Freud i Norbert Elias).

3. Els supòsits ontològics i epistemològics del concepte simbolista de cultura i l'antropologia interpretativa de C. Geertz.

La crítica dels universals antropològics. L'antropologia reduïda a etnologia. Les cultures com a entramats simbòlics. Discussió sobre el mètode de l'antropologia i el seu estatut científic: comprensió sense empatia versus monisme metodològic, les descripcions denses (Thick descriptions) i les estratègies èmic/ètic. L'antropologia com a gènere d'autor. La pluralitat cultural actual i les varietats del narcisisme cultural.

4. Anàlisi conceptual dels termes bàsics de la identitat cultural en el context d'un món globalitzat

Dues preguntes en el context de la tensió entre mundialització i particularismes: què és un país si no és una nació?, què és una cultura si no és un consens? El concepte de narcisisme de la diferència menor i ús en l'anàlisi dels nacionalismes. La crítica a les concepcions configuratives del concepte de cultura. Del concepte polític estamental de nació (abat Sèyes i el tercer estat) a la concepció de Renan com a plebiscit quotidià. Herder i el concepte de kultur com una de les fonts del concepte configuratiu de cultura (també del nacionalisme cultural) i com a supòsit de la política del reconeixement multicultural

5. La naturalesa de la ment

Què és la ment i com es relaciona amb el cos? Introducció a la filosofia contemporània de la ment. Dualisme i materialisme. Conductisme i funcionalisme.

6. La construcció social de les categories humanes

Què vol dir que una categoria humana (dona, homosexual, asiàtic, mare, professor, etc.) està socialment construïda? Quines conseqüències pràctiques té el fet que una categoria humana estiga socialment construïda? El cas de l'orientació sexual.

7. Categories de gènere: realitat i il·lusió

Hi ha diferències psicològiques entre dones i homes? Com afecten els estereotips de gènere la nostra percepció de la realitat? Ciència i la pseudociència sobre les diferències de gènere.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	15,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

CLASSES PRESENCIALS: 2 hores de classes teòriques i 1 de classes pràctiques, impartides pel professorat amb la participació activa de l'alumnat.

PREPARACIÓ DE CLASSES TEÒRIQUES: l'alumnat ha d'assistir a les classes teòriques i pràctiques havent llegit el material recomanat per a cada sessió.

PREPARACIÓ DE TREBALLS PRÀCTICS: al llarg del curs cada estudiant ha de preparar almenys un treball sota la direcció i supervisió del professor.

TUTORIES: hi ha dos tipus de tutories, unes programades per a la preparació i supervisió del treball pràctic i altres per a consultes.

AVALUACIÓ

Primera convocatòria

L'avaluació es fa mitjançant una prova final escrita i un seguit d'activitats d'avaluació contínua (treballs escrits, presentacions i exercicis presencials) que es realitzaran durant el curs. La prova final escrita i les activitats proposades en les classes teòriques determinen el 70% de la nota final, mentre que les activitats proposades en les classes pràctiques determinen el restant 30%. Per a aprovar l'assignatura cal obtenir una qualificació igual o major a 5 en la prova final escrita.

Segona convocatòria

L'avaluació es fa mitjançant una prova final escrita sobre tot el temari que determina el 100% de la nota final.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alcoff, L. Violación y resistencia. Buenos Aires: Prometeo Libros, 2019.
- Améry, J. 2013. Más allá de la culpa y la expiación. Pre-textos: Valencia.
- Aristóteles. Política. Libros 1, 2 y 3
- Bestard, J. y Contreras, Bárbaros, paganos, salvajes y primitivos. Barcanova. Barcelona. 1989
- Beauvoir, Simone de. El Segundo Sexo. Madrid: Cátedra, 2005 (1949).
- Boas, The History of Antropology. Science. vol. 20. Oct. 1904 [hay traducción española en Dilema nº 6, 2003, pp. 101-116]
- Clifford, J. Sobre la autoridad etnográfica, en Reynoso, C. (comp.) El surgimiento de la antropología posmoderna. Gedisa. Barcelona. 1991
- Conrad, J. El corazón de las tinieblas. Varias ediciones.
- Diderot, D. Suplemento del viaje de Bouganville o Diálogo entre A y B.
- E.E. Evans-Pritchard. Ensayos de Antropología Social. Siglo XXI. Madrid.
- Geertz, C. El pensamiento como acto moral, en Geertz, C. Los usos de la diversidad. Paidós. Barcelona. 1996
- Geertz, C. Historia y Antropología. Revista de Occidente, Madrid. Nº 137, 1992.
- Geertz, C. El antropólogo como autor. Paidós, Barcelona. 1989.
- Harris, M. El desarrollo de la teoría antropológica. Siglo XXI. México.
- Leiris, M. Letnòleg davant el colonialisme. Icaria. Barcelona. 1995
- Lévi-Strauss, C. Historia y Etnología, en Antropología Estructural. Paidós. Barcelona
- Lévi-Strauss, C. Lugar de la antropología entre las ciencias sociales y problemas planteados por su enseñanza, en Antropología Estructural. Paidós. Barcelona.

- Malinowski, B. Los argonautas del Pacífico occidental. Barcelona. Península. 2001.
- Montaigne. Ensayos. Libro I. Cap. XXXI, Los caníbales.
- Ortega y Gasset. Las Atlántidas. Obras completas. Vol. III
- Pagden, A. La caída del hombre natural. Alianza América. Madrid. 1988.
- Sánchez Durá, N. Gauguin, Conrad y Leiris, un episodio en la invención de la identidad del primitivo, en Sánfelix Vidarte, V. (edit.) Las identidades del sujeto. Pretextos. Valencia. 1997.
- Sánchez Durá, N. y López Sanz, H., La misión etnográfica y lingüística Dakar-Djibouti (1931-1933) y el fantasma de África, en Sánfelix Vidarte, V. (edit.) Las identidades del sujeto. Pretextos. Valencia. 1997.
- Sánchez Durá, N. Soberbia, racionalidad y sujeto en el discurso antropológico clásico, en Cruz, M. (Edit) Tiempo de subjetividad. Paidós. Barcelona. 1996
- Sánchez Durá, N. y López Sanz, H. Sócrates chez les nègres. Quaderns-e. Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia Número 15 (1), 2010
- Sánchez Durá, N. La antropología como ciencia libidinosa. Diderot y el viaje de Bougainville. Thémata 35, 2005, 597-604
- Todorov, T. La conquista de América. Siglo XXI. Méjico-Madrid.
- Todorov, T. Las morales de la Historia. Paidós. Barcelona. 1993.

Complementàries

- Berlin, I. 1988, 'Dos conceptos de libertad' en ídem, Cuatro ensayos sobre la libertad. Madrid: Alianza, pp. 187-243.
- Berlin, I. 1992 'La persecución del ideal' en ídem, El fuste torcido de la humanidad. Barcelona: Península, pp. 21-37.
- Bonet, José V. (2013). La pregunta más humana de Ernst Tugendhat, cap. 6. Publicacions de la Universitat de València.
- Bonete, Enrique (2019, en prensa). El morir de los sabios. Una mirada ética sobre la muerte. Madrid, Tecnos.
- Butler, J. 2002, 'El género en llamas: cuestiones de apropiación y subversión' en ídem, Cuerpos que importan. Buenos Aires: Paidós, 179-206
- Butler, J. 2009, ídem, Dar cuenta de sí mismo. Buenos Aires: Amorrortu, pp.
- Fine, Cordelia (2010). Delusions of Gender: How Our Minds, Society, and Neurosexism Create Difference. (Hay traducción castellana: Cuestión de Sexos, Roca Editorial. También disponible en e-book.
- Frankfurt, Harry (2004). Las razones del amor. Barcelona, Paidós.
- Gellner, Ernest (1983). Naciones y nacionalismo. Madrid, Alianza.
- Homero. La odisea. Canto IX (diverses edicions).
- Klüger, R. 1997. Seguir viviendo, Barcelona, Galaxia Gutenberg.
- Korsgaard, C. 2000, 'La autoridad de la reflexión' en ídem, Las fuentes de la normatividad. México: UNAM, pp. 117-164.
- Levi, P. 2011. Trilogia dAuschwitz. Edicions 62: Barcelona.
- Llinares, Joan B. (1992). Sobre la descoberta d'Amèrica (conferència, MS)
- Loridan-Ivens, M. 2015. Y tú no regresaste. Salamandra: Barcelona.

- Nagel, Thomas (2000). La muerte en cuestión. Ensayos sobre la vida humana. Barcelona, FCE.
- Nussbaum, Martha (2013). Amor y visión. Iris Murdoch sobre Eros y lo individual. Revista Internacional de Filosofía, nº 60, 55-73
- Pineda, D. (2012) La Mente Humana. Introducción a la Filosofía de la Psicología. Cátedra.
- Price, Carolyn (2012). What is the point of Love?. International Journal of Philosophical Studies Vol. 20(2), 217-237
- Protasi, Sara (2014). Loving People for Who They Are (Even When They Don't Love You Back), Philosophy, 214 ss.
- Rawls, J. 2002, La justicia como equidad, Barcelona: Paidós, cap. 1.
- Rawls, J. 1993, Teoría de la justicia. México: FCE, cap. 1.
- Semprún, J. 2013. La escritura o la vida, Barcelona, Tusquets.
- Tugendhat, Ernst (2008). Antropología en vez de metafísica. Barcelona, Gedisa
- Velleman, J. David (2015). El amor como emoción moral, Yo a yo: ensayos sobre el ser y la identidad, cap. 4. Madrid, A. Machado Libros.
- Vitoria, Francisco de (2007). Sobre el poder civil. Sobre los indios. Sobre el derecho de la guerra. Madrid, Tecnos, pp. 55-150.
- Williams, B. 2006a, Verdad y veracidad. Barcelona: Tusquets

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1) Continguts docents

Es mantenen els continguts docents recollits en la guia docent.

2) Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté la dedicació dels estudiants en les diferents activitats programades tenint en compte el caràcter semipresencial de les classes en el primer quadrimestre del present curs acadèmic.

3) Metodologia docent

La docència es du a terme mitjançant la divisió dels grups en subgrups amb setmanes alternes de presencialitat per aquests subgrups. De manera que la docència serà presencial i al mateix temps a distància per mitjà de videoconferències. Les tutories es fan de forma no presencial per mitjans telemàtics.

4) Avaluació

Es mantenen els criteris d'avaluació recollits en la guia docent.

5) Bibliografia

S'incrementaran els recursos bibliogràfics a través de l'aula virtual.

Es garanteix a l'estudiantat que, si és necessari, s'adaptarà la modalitat d'impartició de la docència (en línia, híbrida o presencial), així com la modalitat de l'avaluació, a les exigències sanitàries formulades per les autoritats competents, mantenint els paràmetres habituals d'avaluació previstos en les guies i sense que això supose una càrrega addicional en el treball de l'alumnat.